

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0386/2006

7.11.2006

RAPORT

Gérard Onesta puutumatus ja eesõiguste kaitsmise taotlus
(2006/2121(IMM))

Õiguskomisjon

Raportöör: Klaus-Heiner Lehne

SISUKORD

lehekülg

ETTEPANEK VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI OTSUS	3
SELETUSKIRI.....	5
MENETLUS.....	9

ETTEPANEK VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI OTSUS

Gérard Onesta puutumatus ja eesõiguste kaitsmise taotluse kohta (2006/2121(IMM))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Monica Frassoni 17. mail 2006. aastal esitatud taotlust Gérard Onesta puutumatus kaitsmise kohta seoses Prantsusmaal Toulouse'i teise astme kriminaalkohtu kolmandas kojas käimasoleva kohtumenetlusega, millest anti teada 31. mai 2006. aasta täiskogu istungil;
 - olles vastavalt kodukorra artikli 7 lõikele 3 Gérard Onesta ära kuulanud;
 - võttes arvesse 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis artikleid 9 ja 10 ning 20. septembri 1976. aasta otsustel ja üldistel valimistel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitleva akti artikli 6 lõiget 2;
 - võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu 12. mai 1964. aasta ja 10. juuli 1986. aasta otsuseid¹;
 - võttes arvesse Prantsuse Vabariigi põhiseaduse artiklit 26;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 6 lõiget 3 ja artiklit 7;
 - võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A6-0386/2006),
- A. arvestades, et Gérard Onesta on Euroopa Parlamendi liige, kes valiti kuuendatel otsevalimistel 10.–13. juunil 2004. aastal ning arvestades, et parlament kontrollis tema volitusi 14. detsembril 2004. aastal²;
- B. arvestades, et istungjärkude ajal on Euroopa Parlamendi liikmetel oma riigi territooriumil samasugune puutumatus nagu selle riigi parlamendi liikmetel, ning arvestades, et puutumatus ei saa tugineda, kui liige tabatakse õigusrikkumiselt; arvestades, et see ei takista Euroopa Parlamendil kasutamast õigust tühistada oma liikme puutumatus³;
- C. arvestades, et kõnealusele juhtumile kohaldatakse Prantsuse põhiseaduse artikli 26 teist lõiku, mille kohaselt saab parlamendiliikmeid kuriteo või väärteo toimepanemise eest aresteerida, nende vabadust võtta või piirata ainult selle assamblee juhatuse nõusolekul, mille koosseisu ta kuulub; arvestades, et sellist nõusolekut ei taotle kuriteolt või väärteolt tabamise korral või lõpliku süüdimõistva kohtuotsuse puhul;
- D. arvestades, et Toulouse'i teise astme kriminaalkohus määras Gérard Onestale kolm kuud vabadusekaotust, karistades teda seega karmimalt kui teisi süüdistatavaid, ning arvestades,

¹ Kohtuasi 101/63, Wagner v Fohrmann ja Krier, EKL 1964, lk 383, ning kohtuasi 149/85: Wybot v. Faure ja teised, EKL 1986, lk 2391.

² Euroopa Parlamendi otsus volituste kontrollimise kohta (ELT C 226 E, 15.9.2005, lk 51)

³ 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis artikkel 10.

et sama kohus õigustas erinevat karistust väitega, et parlamendiliikmena oli Gérard Onestal teistest kodanikest rohkem võimalusi oma häält kuuldavaks teha poliitilistes organites, eriti teiste samast parteist valitud liikmete ja oma fraktsiooni toetusel ning vajadusel meedia abil, kuna ta on Prantsusmaa kohtu väitel suhtlemiskunsti asjatundja;

- E. arvestades, et Gérard Onestale rangema karistuse määramine ainult tema parlamendiliikme seisundi tõttu kujutab endast valitud poliitikute selget diskrimineerimist, kuna jääb mulje, et muude, tulemuslikumate väljendusvahendite valdamise tõttu pole neil lubatud teiste kodanikega võrdselt avalikes demonstratsioonides osaleda ja arvestades, et see juhiks vastuvõetamatule järeldusele, et parlamendiliikmed võivad tegutseda vaid poliitilistes esinduskogudes ning neist väljaspool on neil mis tahes muust kodanikust vähem sõnaõigust ning väljendusvahendeid;
- F. arvestades, et Prantsuse ametivõimude poolt süüteolt tabamise klausli (*flagrante delicto*) diskrimineeriv kasutamine ainult parlamendiliikmete vastu, kes valiti välja rohkem kui 400 osaleja seast, on menetluse väärkasutus, mille ainsaks eesmärgiks on privileegide ja immuuniteetide protokollisätete vältimine;
- G. arvestades, et hr Onesta väidab, et tema eesmärgiks oli juhtida tähelepanu Euroopa Kohtu otsusele Prantsusmaa kohta, kuna see ei ole üle võtnud Euroopa Parlamendi poolt vastu võetud direktiivi 2001/18/EÜ;
- H. arvestades, et kaalul olev küsimus on äärmiselt delikaatne ning selle järeldused on Euroopa Parlamendi eelisõigustele vastuvõetamatud, kuna Prantsusmaa kohtu diskrimineeriv suhtumine ja sellest tulenev poliitiline eelarvamuslik suhtumine Gérard Onesta kodanikuõigustesse on rangelt taunitavad;
- I. arvestades, et pärast kodumaiste õiguskaitsevahendite ammendamist on hr Onestal igal juhul õigus esitada asi Euroopa Inimõiguste Kohtule Strasbourgis, ning Euroopa Parlament kaalub juba toetusmeetmete võtmist;
- J. arvestades, et Euroopa Parlamendi liikme iga poliitilise tagakiusamise juhtum on rünnak parlamendi kui Euroopa rahvaste poolt demokraatlikult valitud poliitilise institutsiooni terviklusele ning väljendab parlamendi vastu põlgust, ning arvestades, et demokraatliku institutsioonina on Euroopa Parlamendil kohustus kaitsta oma eelisõigusi kõigi tema käsutuses olevate vahenditega,
- 1 avaldab kahetsust, et 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immuuniteetide protokoll oma praegusel kujul ei võimalda Euroopa Parlamendil võtta siduvaid meetmeid Gérard Onesta kaitseks ning otsustab seetõttu mitte kaitsta tema puutumatusi.

SELETUSKIRI

I. TAUST

25. juulil 2005. aastal kogunes umbes 400 inimest Menville'i (küla Prantsusmaal Toulouse'i linna lähedal), et avaldada meelt geneetiliselt muundatud toidu vastu, ning nad hävitasid umbes 13 000 m² suuruse maisipõllu.

Hoolimata suurest osaliste arvust otsustasid Toulouse'i prokurörid esitada süüdistuse vaid üheksale meeleavaldajale, kellest kahe – Euroopa Parlamendi liikme Gérard Onesta ja parlamendiliikme Noël Mamère'i – suhtes rakendati erimenetlust, mida kohaldatakse kuriteo sooritamisel tabatuile.

Oma 15. novembri 2005. a otsusega määras Toulouse'i teise astme kriminaalkohtu kolmas koda (prantsuse keeles *troisième Chambre des appels correctionnels*), kelle pädevusse kohtuasi kuulus, hr Onestale kolmekuulise vabadusekaotuse ning nõudis temalt välja kohtukulud, hüvitise kahjukannatanud osapooltele ning nende osapoolte selliste kulutuste hüvitamise, mis nad olid kandnud seoses kohtumenetlusest osavõtuga ning õigusliku esindatusega.

Üks süüdistatav mõisteti õigeks, kuid teistele määrati vabadusekaotus kahest nelja kuuni, lisaks veel kohustus maksta kahjukannatanud osapooltele hüvitist ning hüvitada nende kulud.

Euroopa Parlamendi liige Monica Frassoni kirjutas 22. märtsil 2006. aastal kirja president Borrellile, milles ta mõistis hukka eespool nimetatud kohtu vastuolulise ja ilmselt diskrimineeriva suhtumise hr Onestasse (ning hr Mamère'i, niipalju kui asi temasse puutus). President Borrell edastas seejärel kirja küsimuse süvaanalüüsi saamiseks õiguskomisjonile.

Oma kirjas rõhutas pr Frassoni järgmist:

- ainult üheksa meeleavaldajat 400st võeti kohtulikule vastutusele ning ainult kahe suhtes neist (Euroopa Parlamendi liikme Gérard Onesta ja parlamendiliikme Noël Mamère'i) rakendati "teolt tabamise" menetlust ettekäändel, et kohealt tuvastati vaid nende isikud, hoolimata paremini tuntud José Bové kohalolust;
- ainult Euroopa Parlamendi liikmele hr Onestale ning parlamendiliikmele hr Mamère'ile määrati pikem vabadusekaotus kui kõigile teistele süüdistatavatele, välja arvatud hr Bové, keda on ka varem kohtulikult karistatud;
- õigustades hr Onesta ja hr Mamère'i süüdimõistmist, väitis Prantsusmaa kohus, et "*parlamendiliikmetena oli neil teistest kodanikest rohkem võimalusi oma häält kuuldavaks teha poliitilistes organites, eriti teiste samast parteist valitud liikmete ja oma fraktsiooni toetusel ning vajadusel meedia abil, olles suhtlemiskunsti asjatundjad*";
- Toulouse'i teise astme kriminaalkohus tegutses vastuolus Prantsusmaa kohtute tavapärase lähenemisega sarnaste demonstratsioonide puhul, mil süüdistatavad alati

õigeks mõisteti, kuna nad leiti olevat tegutsenud hädaseisundis (prantsuse keeles *état de nécessité*).

Pr Frassoni sõnul näitavad kõik need asjaolud piisavalt selgelt, et eespool nimetatud kohus otsustas karistada hr Onestat ja hr Mamère'i rangemalt ainult nende parlamendiliikme seisundi tõttu, väljendades nii erapoolikut ja diskrimineerivat suhtumist.

Lõpuks kirjutas pr Frassoni 16. mail 2006. aastal vastavalt kodukorra artikli 6 lõikele 3 president Borrellile uue kirja, milles taotles ametlikult hr Onesta puutumatus ja eesõiguste kaitsmist. President nõustus lõpuks pr Frassoni algatusega ning vastavast menetlusest teatati 31. mai 2006. aasta täiskogu istungil.

II ÕIGUS JA ÜLDISED KAAALUTLUSED SEOSSES EUROOPA PARLAMENDI LIIKMETE PUUTUMATUSEGA

Nagu teada, sätestavad Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokolli artiklid 9 ja 10¹ järgmist:

Artikkel 9

Euroopa Parlamendi liikmeid ei või üle kuulata, nende suhtes tõkendit kohaldada ega neid kohtumenetlusele allutada nende poolt oma kohustuste täitmisel avaldatud arvamuste või antud häälte tõttu.

Artikkel 10

Euroopa Parlamendi istungjärgude ajal on Euroopa Parlamendi liikmetel:

- a) oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel;*
- b) teise liikmesriigi territooriumil immunitet tõkendite ja kohtumenetluse suhtes.*

Parlamendiliikmete immunitet kehtib ka siis, kui nad sõidavad Euroopa Parlamendi istungipaika ja sealt tagasi.

Immunitedile ei saa tugineda, kui parlamendiliige tabatakse õigusrikkumiselt, ning see ei takista Euroopa Parlamendil kasutamast õigust tühistada oma liikme immunitet.

Mis puutub artikli 9 kohaldamisse, siis tuleb märkida, et hr Onestale esitatud süüdistused ei viita Euroopa Parlamendi liikmekohustuste täitmisel avaldatud arvamustele või antud häälele: vastavalt selles suhtes kujundatud teooriale ja õiguskomisjoni järgitavale praktikale hõlmab Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokolli artiklis 9 sätestatud vastutusele võtmise keeld ainult "arvamusi" ja "häáli", mitte füüsilisi tegusid, isegi kui nende eesmärgiks on aramusavaldus.

(¹) Algsetele asutamislepingutele lisatud protokollid kuuluvad ühenduse esmaste õigusaktide hulka ja omavad samasugust õiguslikku seisundit nagu asutamislepingud ise. Ühenduse ametiisikute varamaksu tasumise kohustust puudutavas kohtuasjas tehtud otsuses tehti selgeks, et PIPi sätete rikkumine kujutab endast asutamislepingutest tulenevate kohustuste rikkumist (24. veebruari 1988. aasta otsus kohtuasjas 260/86, komisjon v Belgia, EKL lk 966).

Kuna hr Onestale esitatud süüdistus käsitleb tema tegu Prantsusmaal, mille kodakondsus tal tol hetkel oli, siis saab artiklist 10 kohaldada ainult sätet, milles on öeldud, et "*Euroopa Parlamendi istungjärgude ajal on Euroopa Parlamendi liikmetel: a) oma riigi territooriumil samasugune immuniteet nagu selle riigi parlamendi liikmetel*".

Prantsusmaal on parlamendisaadiku puutumatus väga sarnane Euroopa ühenduste privileegide ja immuniteetide protokollil põhineva ning Euroopa Parlamendi toimimiseks vajaliku parlamendiliikme puutumatusega.

Prantsuse Vabariigi põhiseaduse artiklis 26 on sätestatud:

Artikkel 26

Parlamendiliiget ei tohi jälitada, läbi otsida, arreteerida, kinni pidada või kohtulikult karistada tema poolt töökohustuste täitmisel avaldatud arvamuse või hääletamistulemuse alusel.

Parlamendiliikmeid saab kuriteo või väärteo toimepanemise eest arreteerida, nende vabadust võtta või piirata ainult selle assamblee juhatase nõusolekul, mille koosseisu ta kuulub. Nõusolekut ei taotleta kuriteolt või väärteolt tabamise korral või lõpliku süüdimõistva kohtuotsuse puhul.

Parlamendiliikme vahi all pidamine, temalt vabaduse äravõtmine või selle piiramine või parlamendiliikme jälitamine peatatakse assamblee istungi ajaks, juhul kui assamblee, kuhu parlamendiliige kuulub, seda taotleb.

Asjaomane assamblee võib eelneva lõike kohaldamise võimaldamiseks koguneda vajadusel lisaistungiteks.

III KAVANDATAVA OTSUSE SELGITUS

Eespool nimetatud asjaolude ning kättesaadavate dokumentide põhjal tuleb järeldada, et õiguslikust seisukohast ei saa hr Onesta juhtumit käsitleda puutumatusena, mida Euroopa Parlament peaks kaitsma. Kokkuvõttes kuulub hr Onesta juhtum täielikult Prantsuse seadusandluse reguleerimisalasse.

Üksikasjalikumalt öeldes ei saa Prantsusmaa põhiseaduse eespool nimetatud artikkel 26 ohustada hr Onesta eelisõiguseid, mis tal parlamendiliikmena on: esiteks, temalt ei võeta vabadust, kuna tema süüdimõistmine peatati Prantsusmaa kriminaalkodeksi artiklite 132-29 kuni 132-38 sätete põhjal; teiseks, kuigi temalt on lisaks välja mõistetud rahasumma tsiviilhagejatele, ei saa sellele juhtumile kohaldada Prantsusmaa põhiseaduse artiklit 26.

Tuleb siiski rõhutada, et eespool toodud lõik Toulouse'i teise astme kriminaalkohtu otsusest, mille kohaselt hr Onestale määratakse rangem karistus ainult tema parlamendiliikme seisundi tõttu, kujutab endast valitud poliitikute selget diskrimineerimist, kuna jääb mulje, et muude, tulemuslikumate väljendusvahendite valdamise tõttu pole neil lubatud teiste kodanikega võrdselt avalikes demonstratsioonides osaleda, mis omakorda juhiks vastuvõetamatule järeldusele, et parlamendiliikmed võivad tegutseda vaid poliitilistes esinduskogudes ning neist väljaspool on neil mis tahes muust kodanikust vähem sõnaõigust ning väljendusvahendeid.

IV JÄRELDUSED

Eespool toodud kaalutluste põhjal on õiguskomisjon, olles ära kuulanud hr Onesta ning analüüsinud tema puutumatuse kaitsmise poolt ja vastu rääkivaid põhjendusi, jõudnud järeldusele, et Gérard Onesta puutumatuse ja eesõiguste kaitsmise taotlus ei kuulu 8. aprilli 1965 aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokolliga reguleerimisalasse.

MENETLUS

Pealkiri	Gérard Onesta puutumatuse ja eesõiguste kaitsmise taotlus			
Menetluse number	2006/2121(IMM)			
Puutumatuse ja eesõiguste kaitsmise taotlus esitaja* taotluse esitamise kuupäev istungil teada andmise kuupäev *andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles.	Monica Frassoni 17.5.2006 31.5.2006			
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 31.5.2006			
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Klaus-Heiner Lehne 19.4.2006			
Endine raportöör / Endised raportöörid				
Arutamine parlamendikomisjonis	21.6.2006	11.9.2006	2.10.2006	24.10.2006
Vastuvõtmise kuupäev	24.10.2006			
Lõpphääletuse tulemused	+ 17 - 0 0 0			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Maria Berger, Carlo Casini, Giuseppe Gargani, Klaus-Heiner Lehne, Alain Lipietz, Hans-Peter Mayer, Aloyzas Sakalas, Gabriele Stauner, Diana Wallis, Tadeusz Zwiefka			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Paul Gauzès, Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, Manuel Medina Ortega, Marie Panayotopoulos-Cassiotou			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Guido Podestà, Riccardo Ventre, Stefano Zappalà			
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)				